

Uchwała Nr V/57/2011
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 24 lutego 2011 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. Z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)

Rady Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:

§ 1

1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. Program realizowany jest na terenie miasta Jaworzna.

§ 2

Program stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2006 – 2020 przyjętej uchwałą Nr LIII/687/2006 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 28 kwietnia 2006 r.

§ 3

Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 4

Traci moc uchwała Nr XXXIX/547/2009 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2020.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Paweł Bańkowski

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Wstęp

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany dalej „Programem” jest strategicznym planem działań wobec problemu przemocy w rodzinie. Realizowany jest wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy w rodzinie, w tym ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program jest częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2006 – 2020.

Rozdział I

Uwagi ogólne

§ 1

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym od wieków. Jednakże dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju. Reakcje społeczne na przemoc w rodzinie zależą od istniejących w społeczeństwie przekonań. Społeczne przyzwolenie na przemoc i bezkarność sprzyja sprawcom przemocy, przeszkadzając świadkom zdarzeń we właściwym rozpoznaniu i reagowaniu na akt przemocy. Istotne jest więc uświadomienie społeczeństwu istniejących mechanizmów psychologicznych, sprzyjających utrzymaniu się przemocy oraz zwalczanie istniejących stereotypów. Wzorem innych państw Polska rozpoczęła tworzenie sprawnego systemu przeciwdziałania występowaniu tego zjawiska w społeczności ludzkiej.

Na forum Unii Europejskiej w Parlamencie Europejskim sformułowano podstawowe rezolucje w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet. *Projekt wspólnego oświadczenia Rady i Parlamentu Europejskiego stwierdza, że:* „Przemoc i zagrożenie przemocą stanowią naruszenie prawa do życia, bezpieczeństwa, wolności, godności oraz integralności fizycznej i emocjonalnej, a także są poważnym zagrożeniem dla zdrowia fizycznego i psychicznego jej ofiar. Skutki przemocy, tak powszechnej we Wspólnocie, są poważnym naruszeniem praw podstawowych i prawdziwą plagą, a zarazem przeszkodą w korzystaniu przez wszystkich ludzi z przysługujących im obywatelskich praw do bezpieczeństwa, wolności i sprawiedliwości”. Polska będąca członkiem Unii Europejskiej również rozpoczęła realizację polityki związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Jednym z priorytetów, które przyjął rząd RP w realizowaniu strategii przeciwdziałania przemocy wobec kobiet jest konsekwentne poszerzanie stosowania międzynarodowych norm i instrumentów praw człowieka dotyczących problemu przemocy wobec kobiet, w szczególności zawartych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet.

W związku z powyższym w 1995 roku Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uruchomiła pierwszy realizowany przez agendę rządową program dotyczący pomocy ofiarom przemocy w rodzinie pod nazwą Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia". Wdrożono procedurę interwencji policyjnej w sytuacji przemocy w rodzinie pod nazwą "Niebieskiej Karty". Została ona wypracowana we współpracy policji z działaczami organizacji pozarządowych pracujących na rzecz ofiar przemocy i wdrożona w 1998 roku. Obecnie funkcjonuje,

również jako narzędzie w systemie pomocy społecznej, gdzie pracownicy socjalni stwierdzając w środowisku przemoc w rodzinie mają obowiązek wypełnienia Niebieskiej Karty.¹

W tym okresie prowadzono również wiele kampanii społecznych mających na celu uwrażliwienie społeczeństwa oraz próbę zmiany postaw względem zjawiska przemocy w rodzinie („Powstrzymać przemoc domową”, „Dzieciństwo bez przemocy”, „Stop przemoc w rodzinie”, „Kocham nie biję”, itp.).

Przełomem w pracach nad dostosowaniem krajowego systemu przeciwdziałania przemocy do norm i standardów europejskich było wprowadzenie 29 lipca 2005 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493), która zaczęła obowiązywać w listopadzie 2005 roku. Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. Ustawa reguluje podstawowe kwestie prawne związane z przeciwdziałaniem przemocy, pomocy ofiarom i ich ochronę w sytuacji przemocy w rodzinie oraz wprowadzanie programów korekcyjno – edukacyjnych ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 - 2016**. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

W naszym mieście istnieje już wiele elementów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie wypełniających zadania określone w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016. Konieczne jest jednak wprowadzenie dokumentu zapewniającego jego dostosowanie do wymogów znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, w tym określenie kierunków i działań dla instytucji mającym umożliwić ofiarom przemocy powrót do godnego życia, a sprawcy poprzez działania edukacyjne i korekcyjne, powstrzymywanie się od stosowania agresji. Jednym z celów Programu jest również praca nad zmianą stereotypów i postaw mieszkańców naszego miasta wobec zjawiska przemocy w rodzinie. Opracowany Program jest spójny z ustawodawstwem krajowym, strategicznymi dokumentami obowiązującymi w województwie śląskim oraz w naszym mieście tj:

- 1) ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- 2) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016,
- 3) Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020,
- 4) Programem operacyjnym na lata 2008 - 2013 „Warunki i jakość życia dzieci i młodzieży w województwie śląskim – szanse i zagrożenia”,
- 5) Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2009 – 2013,
- 6) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2006 – 2020,
- 7) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2011 dla Miasta Jaworzna.

¹ Por. H.D.Sasal: Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005.

Rozdział II

Definicja pojęć

§ 2

Przez użyte w tekście słowa rozumie się:

Przemoc w rodzinie - to każde działanie lub zaniechanie jednego z członków rodziny, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości.²

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że jest to:

- a) intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny zamierzone działanie lub zaniechanie mające na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami,
- b) naruszające prawa i dobra osobiste ofiar – co oznacza, że sprawca wykorzystując swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka, np. prawo netykalności fizycznej, godności, szacunku,
- c) wykorzystujące wyraźną asymetrię sił – ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
- d) powodujące ból i cierpienie - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Interwencja kryzysowa – działania podejmowane na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, mające na celu przywrócenie ich równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej pomocy psychologicznej, w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, a także w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy³.

Specjalistyczna pomoc - poradnictwo specjalistyczne - rodzaj pomocy świadczonej przez specjalistów z różnych dziedzin w szczególności prawa, psychologii, pedagogiki dla osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W udzielaniu tego rodzaju świadczeń nie uwzględnia się kryterium dochodowego.

Mieszkania chronione - mieszkanie chronione, o którym mowa w Programie, jest formą pomocy społecznej dla matek, kobiet w ciąży lub ojców samotnie wychowujących dzieci będących w sytuacji kryzysowej. Przebywające w mieszkaniach chronionych osoby pod opieką specjalistów przygotowywane są do prowadzenia samodzielnego życia oraz wyjścia z sytuacji kryzysowej. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku w integracji ze społecznością lokalną.

Niebieskie Karty – to procedura interwencji wobec przemocy domowej stosowana przez Policję, pomoc społeczną i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Wprowadzenie procedury Niebieskiej Karty jest ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym, który jest wykorzystywany do tworzenia tego typu profesjonalnych systemów.

Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy - program działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych wobec osób stosujących przemoc, ukierunkowany na taką zmianę ich zachowań i postaw, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny - zespół przedstawicieli służb społecznych powołany w celu skutecznego rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie. W ramach funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych rozróżniamy:

² Kevin Brown i Martin Herbert za: H.D.Sasal: Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

³ W.Badura Madej /red./ Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, 1996

- 1) zespół interdyscyplinarny typu ogólnego – strategicznego, powołany dla diagnozowania potrzeb społeczności lokalnej w zakresie:
 - a) przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych przemocą,
 - c) powoływania zespołów roboczych (interwencyjnych) dla rozwiązywania indywidualnych przypadków przemocy,
 - d) gromadzenia dokumentacji.
- 2) zespół interdyscyplinarny typu roboczego (interwencyjnego), który ma za zadanie pracę nad konkretnymi sprawami rodzin w celu powstrzymania w nich przemocy.

Grupy wsparcia - są to spotkania w obecności psychologa dla osób przeżywających podobne trudności. Umożliwiają rozmawianie o swoich problemach, uczuciach i emocjach z nim związanych, z innymi osobami dotkniętymi podobnym problemem. Opowiedzenie innym o aktualnej trudnej sytuacji i wysłuchanie osób z podobnymi doświadczeniami daje oparcie oraz poczucie, że nie jest się samemu ze swoimi kłopotami. Wsparcie uzyskane podczas spotkań, możliwość uwolnienia ciężaru emocji i bólu, ułatwia radzenie sobie w trudnej sytuacji. Uczestniczenie w grupie wsparcia jest poprzedzone konsultacją, na której wspólnie z klientem podejmowana jest decyzja o rozpoczęciu uczęszczania do grupy.

Rozdział III

Diagnoza społeczna

§ 3

Przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego, tj. polegające na znęcaniu się nad członkiem rodziny należą w Polsce do często popełnianych. Na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania znajdują się na trzecim miejscu. Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji ujawniają, że w latach 90-tych liczba przypadków znęcania się nad członkami rodziny wzrosła ponad dwukrotnie. Wielokrotnie wzrosła liczba osób podejrzanych o dokonanie tego przestępstwa. Analiza statystyk dotyczących zjawiska przemocy domowej pozwala zaobserwować, że na przestrzeni ostatnich lat problem ten stopniowo się nasila, by obecnie utrzymywać się na stałym poziomie co obrazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Liczba interwencji Policji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2003 - 2009

lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie	85 512	92 495	96 773	96 099	81 403	96 137	101 576

Naturalną konsekwencją nasilania się przemocy domowej jest stopniowy wzrost liczby osób dotkniętych negatywnym oddziaływaniem tego zjawiska. Dane dotyczące liczby ofiar przemocy domowej przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Liczba ofiar przemocy domowej wg. "Niebieskiej Karty" w latach 2005 - 2009

lata	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156 788	157 854	130 682	139 747	132 796
w tym: kobiety	91 374	91 032	76 162	81 985	79 811
w tym: mężczyźni	10 387	10 313	8 556	10 664	11 728
dzieci do lat 13	37 227	38 233	31 001	31 699	27 502

nieletni od 13 do 18 lat	17 800	18 276	14 963	15 399	13 755
---------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Wyniki zawarte w tabeli nr 2 wskazują, że największą grupę ofiar przemocy domowej, stanowiącą ponad połowę ogólnej liczby są kobiety (60%). Kolejną co do wielkości grupą ofiar najczęściej doświadczających przemocy w rodzinie stanowią dzieci w wieku do 13 roku życia (21%), a następnie dzieci i młodzież w wieku od 13 do 18 lat (10%). Najmniej liczna grupę stanowią mężczyźni (9%). Należy jednocześnie zaznaczyć, że liczba mężczyzn pokrzywdzonych przemocą domową wzrosła na przestrzeni lat niemal dwukrotnie, co można stwierdzić porównując wartości liczbowe dotyczące roku 2000 – 5 606 oraz 2009 – 11 728.

W bezpośrednim związku z liczbą odnotowanych przypadków przemocy domowej pozostaje liczba sprawców znęcania się nad rodziną, bądź też zaniedbywania osób najbliższych. Dane dotyczące sprawców przemocy przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3. Liczba sprawców przemocy w latach 2003 - 2009

lata	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogólna liczba sprawców przemocy	83 330	91 920	97 142	96 775	81 743	86 568	81 472
W tym mężczyzn	80 233	88 180	92 776	92 526	77937	82 425	77 326
W tym kobiet	2 861	3 501	4 153	4 074	3 632	3 942	3 926
nieletni	236	239	213	175	170	201	220

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach liczba interwencji w sprawach związanych ze stosowaniem przemocy domowej na terenie województwa śląskiego, w których została założona Niebieska Karta jest jednak nadal bardzo wysoka. W 2009 roku Śląska Policja przeprowadziła 7 288 takich interwencji, a w 2010 roku 10 013.

W naszym mieście statystyki Komendy Miejskiej Policji wskazują, że w ostatnich latach nastąpił ponowny wzrost liczby Niebieskich Kart rejestrowanych przez Policję, co obrazuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba niebieskich kart rejestrowanych przez Policję w mieście w latach 2006 - 2010

lata	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba Niebieskich Kart	477	590	203	194	291

Z danych Prokuratury Rejonowej w Jaworznie za rok 2010 wynika, że zgłoszono 180 przestępstw z art. 207 kodeksu karnego, z czego akt oskarżenia postawiono 62 osobom.

Statystykę Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jaworznie dotyczącą liczby Niebieskich Kart w ramach, której pracownicy udzielają pomocy ofiarom przemocy w ramach swoich kompetencji, pokazuje tabela nr 5.

Tabela nr 5. Liczba rozeznaczonych Niebieskich Kart i liczba porad dla osób, którym udzielono pomocy psychologicznej w OIK w Jaworznie w latach 2006 - 2010

lata	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba Niebieskich Kart	44	84	46	39	86
Liczba udzielonych porad dla ofiar przemocy	184	163	99	162	196

Wzrosła liczba sprawców przemocy domowej korzystających z programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, koordynowanego przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie. Program prowadzony jest w Ośrodku Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu oraz Pobytu Nietrzeźwych z siedzibą Jaworznie. Dane dotyczące programu przedstawia tabela nr 6.

Tabela nr 6. Liczba sprawców przemocy domowej uczestników programu korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w latach 2006 - 2010

lata	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy objętych programem	10	24	57	68	94
liczba mężczyzn	7	7	38	44	73
liczba kobiet	3	17	19	24	21

We wrześniu 2007 r. TNS OBOP przeprowadził na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej badanie dotyczące przemocy w rodzinie⁴. Jego celem było poznanie postaw Polaków wobec problemu przemocy w rodzinie, pośrednich lub bezpośrednich kontaktów z sytuacjami przemocy w rodzinie, okoliczności temu towarzyszących oraz identyfikacja ofiar i sprawców. Z przeprowadzonych badań wynika, że Polacy w większości nie zgadzają się ze szkodliwymi stereotypami na temat przemocy w rodzinie. Niepokoi jednak stosunkowo wysoki poziom poparcia dla niektórych z nich.

W społeczeństwie nadal pokutuje przekonanie, że ofiary przemocy akceptują swoją sytuację (49%), co może wpływać na obojętność wobec przypadków przemocy w rodzinie obserwowanych w otoczeniu. Równie często respondenci są skłonni obarczać ofiary odpowiedzialnością za doświadczaną przemoc. Co czwarta osoba badana sądziła, że sprawca zaprzestanie przemocy, gdy nie będzie prowokowany (24%). Tyle samo uważa, że strach przed poruszaniem pewnych problemów w rozmowie z mężem jest problemem żony. Wciąż znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie: obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%). Powodem do niepokoju mogą być dopiero siniaki i rany na ciele ofiary (16%).

W naszym społeczeństwie przemoc kojarzy się przede wszystkim z przemocą fizyczną. Natomiast dość niska jest świadomość tego, jak może przejawiać się przemoc ekonomiczna. Co trzeci Polak (34%) twierdzi, że wydzielanie pieniędzy i kontrolowanie wydatków współmałżonka jest objawem gospodarności. Poparcie dla wszelkiego rodzaju stereotypów dotyczących przemocy, jej form i ofiar, jest największe wśród osób po pięćdziesiątym roku życia, ludzi z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym oraz wśród mieszkańców wsi. Mężczyźni częściej od kobiet zgadzają się z obiegowymi opiniami dotyczącymi przemocy seksualnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach pokazujących częstsze występowanie tego rodzaju zachowań wśród mężczyzn. Stereotypy odrzucają najczęściej mieszkańcy dużych miast i osoby młode oraz ludzie z wyższym wykształceniem.

Problem przemocy w rodzinie zdaniem badanych jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie w średnio około połowie rodzin. Jednakże przemoc uważana jest za problem co prawda częsty, ale dotyczący innych, nie zdarzający się w najbliższym otoczeniu. Większe rozpowszechnienie przemocy dostrzegają osoby, których ona bezpośrednio dotyczy, tj. były jej

⁴ „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”. Wyniki badań TNS OBOP dla Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. *Warszawa, październik 2007 r.*

ofiarami bądź sprawcami. Jednak również te osoby oceniają, że w najbliższym otoczeniu jest mniej przemocy w rodzinach niż w skali całego kraju.

W świetle powyższych badań kiedykolwiek, jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Większość z tych osób było ofiarami przemocy co najwyżej kilkakrotnie. Osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest 11%. Najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna (31%). Rzadziej badani doświadczali przemocy fizycznej (17%), ekonomicznej (8%) oraz seksualnej (3%). Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego. Sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%). Ogólnie ponad dwie piąte (42%) Polaków zamieszkuje lub zamieszkiwało w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do przemocy (byli ofiarą przemocy, jej sprawcą lub świadkiem stosowania jej wobec innego członka rodziny). Do bycia ofiarami przemocy najczęściej przyznają się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. mieszkańców (42%). Do doświadczenia przemocy co najmniej raz, częściej przyznawały się osoby z wyższym niż z podstawowym wykształceniem. Przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często. W gospodarstwie w którym ofiarą przemocy było dziecko żyło 14% respondentów.

Dzieci najczęściej były ofiarami przemocy psychicznej i fizycznej (7%), rzadziej ekonomicznej (3%) i seksualnej (mniej niż co setny).

Jak wcześniej wspomniano, ofiarami przemocy domowej najczęściej padają kobiety i dzieci. Nie można także zapominać o mało rozpoznanym zjawisku przemocy domowej wśród osób starszych, niepełnosprawnych i chorych psychicznie.

§ 4

Charakterystyka przemocy domowej

Zjawisko przemocy w rodzinie prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia rodzinnego, społecznego, norm moralnych i prawnych, także do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych urazów. Jest ono jednym z dominujących obecnie problemów społecznych, o dużej szkodliwości indywidualnej, rodzinnej i społecznej. Przemoc nie tylko wprost narusza prawo osoby do życia, wolności, bezpieczeństwa osobistego, ale również ogranicza i uniemożliwia korzystanie z innych praw i wolności, które człowiekowi przysługują. Przemoc domowa jest zagadnieniem skupiającym uwagę przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych, dlatego precyzyjne określenie tego zjawiska wymaga spojrzenia z wielu perspektyw. Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy.

Przemoc zakłada następujące cechy:

- a) **jest intencjonalna** - czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie,
- b) **siły są nierównomierne** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy,
- c) **narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa ofiary np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.,
- d) **powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

1. Formy przemocy

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy ze względu na obszar funkcjonowania człowieka:

- a) **przemoc fizyczna** - może występować w postaci czynnej (klapsy, policzkowanie, popychanie, uszczyplenia, wykręcanie rąk, duszenie, ciosy nożem, bicie, kopanie, szarpanie, katowanie z użyciem wymyślnych narzędzi czy sposobów zadawania ran, uśiłowanie lub dokonanie zabójstwa, przypalanie, podpalanie, wyrzucanie przez okno, topienie, polewanie substancjami żrącymi i wrzątkiem) lub w postaci biernej (zakazy np. mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, areszt domowy),

- b) **przemoc psychiczna** - izolacja, ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych sądów, wyzywanie, upokarzanie, zastraszanie, zmuszanie do przyglądania się szokującym scenom, brutalne niszczenie elementarnego poczucia bezpieczeństwa. W obrębie przemocy w więzach rodzinnych odnajdujemy wszystkie składowe tzw. „prania mózgu”, zjawiska bardzo często opisywanego w literaturze przedmiotu,
- c) **przemoc emocjonalna** - ciągłe krytykowanie, poniżanie, obmawianie mające na celu zniekształcenie u ofiary obrazu własnej osoby i podważanie poczucia własnej wartości,
- d) **przemoc seksualna** - kontakt seksualny bez zgody partnera, zachowania seksualne wymuszane siłą, zmuszanie do oglądania obrazów o treści seksualnej, poniżanie w sytuacjach intymnych;
- e) **przemoc ekonomiczna** - bezprawne finansowe wykorzystywanie i/lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary, zmuszanie jej do pozostawiania w materialnej zależności, ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów.

2. Cykle i fazy przemocy w rodzinie

Dla lepszego zrozumienia zjawiska przemocy domowej oraz trudności wynikających z podjęcia decyzji przez osoby doświadczające przemocy o przerwaniu tego faktu, istotne jest poznanie cyklu przemocy. Zdecydowana większość osób doświadcza przemocy w sposób cykliczny. Jednocześnie obecność cykli daje wyjaśnienie dla powstawania procesu powtórnego zranienia⁵ ofiar i pojawiającego się w zachowaniu ofiar syndromu wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

Faza I - tworzenie i budowanie napięcia - pojawiają się w niej doraźne i mało dotkliwe incydenty przemocy, dochodzi do usprawiedliwiania i minimalizowania zachowań przemocowych, akty agresji narastają. Ta faza może trwać od kilku tygodni do kilku lat.

Faza II - eksplozji i ostrych incydentów bicia i przemocy - w tej fazie dochodzi do coraz częstszych i „mocniejszych” zachowań przemocowych, agresja wymyka się spod kontroli obu stron. Akty przemocy w tej fazie mogą zagrażać zdrowiu i życiu ofiary. Ponadto może dojść u ofiary do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. U sprawcy może dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia agresji jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.

Faza III – wzmożona uprzejmość i skrusza - w fazie tej dominuje poczucie winy i żalu. Sprawca obiecuje „nigdy więcej”. Zmiana w funkcjonowaniu sprawcy sprawia, że ofiara ma nadzieję na możliwość trwałej zmiany. Jednak zazwyczaj jest to złudne. Ten proces ukazuje, że ofiary często tkwią w krzywdzącym związku latami. Proces ponownej nadziei, rozczarowania i poczucia własnej bezradności wzmacnia patologiczną relację⁶.

Zapobieganie przemocy, wymaga wieloaspektowych działań. Pomoc ofiarom przemocy obejmuje bardzo szeroki i różnorodny jej obszar. Podstawowym celem pomagania jest działanie zmierzające do odbudowy „konstruktywnej mocy” drugiego człowieka, jego poczucia wewnętrznej wartości.

W sytuacji sprawcy przemocy, samo karanie niewiele daje, gdyż nie zmienia jego sposobu myślenia i działania. Po odbyciu kary wraca on do domu i najczęściej podejmuje stary sposób zachowania wiążący się ze stosowaniem przemocy.

W codziennej praktyce pracy z ofiarami i sprawcami przemocy ważne jest wpajanie wszystkim osobom uwikłanym w jakikolwiek sposób w przemoc, podstawowych wartości i zasad życia społecznego, w czym pomocna może być Polska Deklaracja w sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (uchwalona w 1995 r.)⁷. W myśl tej deklaracji:

- a) każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych,
- b) człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany,

⁵ Por. Hołyst B: Wiktyologia. Wyd. Lexis Nexis, Warszawa 2006.

⁶ Por. Kubacka-Jasiecka, Lipowska-Teutsch (Red): Wobec przemocy. Kraków 1997.

⁷ Kądziała K.: Korzystaj z prawa. Poradnik dla osób pomagających ofiarom przemocy w rodzinie. PARPA, Warszawa 1996, ss. 55-58.

- c) dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić,
- d) każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności,
- e) każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą w rodzinie,
- f) każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- g) każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

3. Programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie

Od roku 2005 w naszym kraju pojawiła się możliwość systemowego oddziaływania na rodzinę, w której występuje problem przemocy w rodzinie. Oddziaływaniem psychologicznym obejmuje się również sprawców przemocy. Dzięki stworzonej przez rząd możliwości dofinansowania programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, oraz zamieszczonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wytycznych do prowadzenia tego typu oddziaływań, wiele powiatów uruchomiło tę formę oddziaływań.

Sprawcy przemocy nie stanowią jednolitej grupy osób, różnią się od siebie pod wieloma względami. Mimo, iż przewaga liczebna wśród sprawców przemocy jest po stronie mężczyzn, to jednak istnieje wiele sytuacji, w których sprawcami przemocy są kobiety. Stosowaniu przemocy często towarzyszy uzależnienie od alkoholu. Sprawcy przemocy są na różnym etapie wglądu w poziom własnych agresywnych działań. Są wśród nich jednostki w początkowym stadium stosowania przemocy, mające poczucie złego, krzywdzącego zachowania oraz długoletni sprawcy z postawą zaprzeczenia i braku odpowiedzialności. Różna jest tym samym wśród sprawców przemocy motywacja do zmiany.

Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych są konstruowane i realizowane z uwzględnieniem specyfiki różnych grup sprawców przemocy. Prowadzenie działań korekcyjno - edukacyjnych wymaga dokonania wstępnego rozpoznania diagnostycznego osób zgłaszających się do programu. Niezbędne jest uzyskanie i przeanalizowanie informacji na temat stanu funkcjonowania i sytuacji życiowej sprawcy oraz stosowanej przemocy. Okoliczności skierowania do programu, aktualne stosowanie przemocy, najgroźniejsze i typowe formy oraz okoliczności stosowania zachowań przemocowych, sytuacja rodzinna i zawodowa sprawcy, jego cechy osobowościowe mają istotne znaczenie dla adekwatnej kwalifikacji sprawców do grup korekcyjno-edukacyjnych, doboru odpowiednich form i treści oddziaływań programowych. W zależności od potrzeb, program korekcyjno-edukacyjny może, obok spotkań grupowych, stwarzać możliwość indywidualnej pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Od 2006 roku w Jaworznie realizowane są działania związane z prowadzeniem programu korekcyjno – edukacyjnego. Z roku na rok wzrasta liczba sprawców przemocy, którzy są kierowani na spotkania. Program jest modyfikowany, by jak najlepiej dostosować go do specyfiki grupy, która jest aktualnie poddawana oddziaływaniom korekcyjnym. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie kierowane są do:

- a) osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- b) osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków (tym przypadku oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii),
- c) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Rozdział IV

Cel programu

§ 5

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta Jaworzna poprzez stworzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia. Wpisuje się on w cele Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie na lata 2006 - 2016 oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2009-2013.

Jest również spójny z celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie na lata 2006 – 2020 „Zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój miasta, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.” Priorytet III opieka nad dzieckiem i rodziną dysfunkcyjną.

Rozdział V

Kierunki działań

§ 6

1. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie miasta Jaworzna.
2. Tworzenie strategii interwencyjnych:
 - 1) dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - 2) dla sprawców przemocy w rodzinie.
3. Prowadzenie zespołów interdyscyplinarnych.
4. Budowanie systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - 1) działania edukacyjne,
 - 2) działania profilaktyczne,
 - 3) działania informacyjne.
6. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołów interdyscyplinarnych do aktualnych zmian w przepisach prawnych.

Rozdział VI

Adresaci programu

§ 7

Program jest adresowany do mieszkańców miasta Jaworzna. Działania Programu będą w szczególności prowadzone na rzecz:

- a) ofiar przemocy w rodzinie, w tym m. in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych,
- b) sprawców przemocy w rodzinie,
- c) świadków przemocy w rodzinie,
- d) osób, przedstawicieli instytucji podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a także instytucji i organizacji pozarządowych, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- e) społeczności lokalnej.

Rozdział VII

Zasoby instytucjonalne miasta

§ 8

Miasto Jaworzno posiada dobrze rozbudowaną sieć instytucji pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W skład podmiotów realizujących działania programu mogą wchodzić nie tylko jednostki sektora administracji publicznej, ale również organizacje pozarządowych czy kościoła.

Realizatorami programu są:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie,
- 2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie,
- 3) Komenda Miejska Policji w Jaworznie,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Jaworznie,

- 5) Sąd Rejonowy w Jaworznie,
- 6) Sądowa Służba Kuratorska przy Sądzie Rejonowym w Jaworznie,
- 7) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 8) Ośrodek Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu oraz Pobytu Nietrzeźwych z siedzibą w Jaworznie,
- 9) Straż Miejska,
- 10) Ognisko Wychowawcze w Jaworznie,
- 11) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie,
- 12) Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Jaworznie,
- 13) Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miejskiego w Jaworznie,
- 14) Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Jaworznie,
- 15) Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Jaworznie,
- 16) zakłady opieki zdrowotnej,
- 17) organizacje pozarządowe i kościelne.

Rozdział VIII

Harmonogram realizacji zadań

§ 9

Harmonogram realizacji zadań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Harmonogram realizacji zadań

LP.	ZADANIE	REALIZATORZY	TERMIN
KIERUNEK 1: Diagnoza zjawiska przemocy na terenie miasta Jaworzna			
1.	Badanie zjawiska przemocy na terenie miasta.	Podmiot koordynujący, wszyscy uczestnicy programu	2011 - 2020
2.	Rejestrowanie przypadków przemocy domowej.	Wszyscy uczestnicy programu	Na bieżąco
3.	Sporządzanie raportów na temat zjawiska przemocy w Jaworznie.	Podmiot koordynujący	2011 - 2020
4.	Analiza potrzeb i zasobów miasta w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	Na bieżąco
5.	Badanie i analiza postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	Co 5 lat
KIERUNEK 2: Tworzenie strategii interwencyjnych			
1.	Wypracowanie spójnych procedur postępowania podczas interwencji wobec ofiar przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	2011 - 2020
2.	Wypracowanie spójnych procedur postępowania podczas interwencji wobec sprawcy przemocy w rodzinie.	Policja, Straż Miejska, Sąd, kuratorska służba sądowa	2011- 2020
3.	Wypracowanie procedur w sprawach związanych z sytuacją dzieci krzywdzonych w celu minimalizacji zjawiska wtórnego zranienia ofiar.	MOPS, OIK, PPP, PPOW, Ognisko Wychowawcze, Policja, Sąd, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu UM	2011- 2020
KIERUNEK 3: Prowadzenie zespołów interdyscyplinarnych			
1.	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz	Podmiot koordynujący	2011- 2020

	prowadzenie działań strategicznych w obszarze przemocy w rodzinie w ramach prac zespołu.		
2.	Inicjowanie działań interdyscyplinarnych zespołów zadaniowych w instytucjach, do których zgłaszają się ofiary przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu,	2011-2020
KIERUNEK 4: Budowanie systemu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie			
1.	Tworzenie lokalnych porozumień między instytucjami w zakresie współpracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu,	2011-2020
2.	Ujednoczenie procedur przepływu informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w pomaganie ofiarom przemocy.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	2011-2012
3.	Dostosowywanie różnorodnych form wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w zależności od zdiagnozowanych potrzeb	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	Na bieżąco
4.	Opracowywanie programów i prowadzenie działań edukacyjnych zwiększających kompetencje rodzicielskie i wychowawcze dla rodziców w rodzinach zagrożonych występowaniem przemocy w rodzinie.	OIK, PPOW, PPP, Ognisko Wychowawcze, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu UM	Na bieżąco
5.	Ochrona ofiar przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie schronienia w mieszkaniach chronionych OIK.	OIK, Policja	Na bieżąco
6.	Upowszechnianie informacji na temat działań programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie	Ośrodek Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu oraz Pobytu Nietrzeźwych, OIK	Na bieżąco
7.	Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.	Ośrodek Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu i Pobytu Nietrzeźwych, OIK	Na bieżąco
8.	Upowszechnianie informacji na temat działań programów dla ofiar przemocy w rodzinie.	OIK, PPP, MOPS, organizacje pozarządowe	Na bieżąco
KIERUNEK 5: Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wobec działań zapobiegających występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie			
1.	Prowadzenie działań informacyjnych w środowisku społeczności lokalnej z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	Na bieżąco
2.	Organizowanie i współuczestniczenie w kampaniach społecznych uwrażliwiających na sytuację ofiar przemocy w rodzinie, obalających stereotypy na temat przemocy.	Wszyscy uczestnicy programu, Podmiot koordynujący	Na bieżąco
3.	Opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych w tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu	Na bieżąco
4.	Prowadzenie działalności edukacyjnej dla osób i grup z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.	Wszyscy uczestnicy programu	Na bieżąco
KIERUNEK 6: Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie			
1.	Prowadzenie seminariów, warsztatów, konferencji,	Wszyscy uczestnicy	Na

	szkoleń z tematyki obejmującej przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.	programu	bieżąco
2.	Doskonalenie zawodowe kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod pracy z ofiarami przemocy w rodzinie.	Wszyscy uczestnicy programu	Na bieżąco
KIERUNEK 7: Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołów interdyscyplinarnych do aktualnych zmian w przepisach prawnych			
1.	Monitorowanie zmian zachodzących w prawie polskim oraz zjawisk społecznych temu towarzyszących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Podmiot koordynujący, wszyscy uczestnicy programu	Na bieżąco

Rozdział IX

Efekty programu

§ 10

Efektami realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie:

- 1) uzyskanie wiedzy na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Jaworzna i postaw mieszkańców wobec tego problemu,
- 2) zgromadzenie danych na temat potrzeb i zasobów miasta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) funkcjonowanie spójnych procedur w zakresie strategii interwencyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 4) zwiększenie dostępności do miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) kształtowanie prawidłowych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 6) zwiększenie dostępności do informacji o miejscach i formach pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- 7) upowszechnienie i realizacja interdyscyplinarnej pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 8) wzrost kwalifikacji kadr w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział X

Źródła finansowania programu

§ 11

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu państwa,
- 2) budżetu miasta,
- 3) funduszy unijnych oraz innych mechanizmów finansowych,
- 4) budżetów organizacji pozarządowych,
- 5) z innych źródeł (np.: darowizny).

Rozdział XI

Ewaluacja programu

§ 12

Ewaluacja Programu polegała będzie na sprawdzeniu w jakim stopniu wskazane w programie kierunki działania zostały zrealizowane. Dzięki zebraniu danych, przeprowadzeniu ich analizy oraz interpretacji, uzyskane informacje posłużą do dalszego planowania i modyfikacji Programu.

Do badań ewaluacyjnych stosować można zarówno techniki ilościowe tj; koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług oraz jakościowe tj: ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty.

Badane mogą być takie elementy jak:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacje o programie,
- 4) terminowość,
- 5) stopień realizacji celów i zadań,
- 6) pozytywne oddziaływanie programu,
- 7) poczucie bezpieczeństwa.

Ewaluacja ma znaczenie zarówno dla podmiotów realizujących Program, które sprawdzają w ten sposób efektywność swoich działań i skuteczność przyjętych założeń, jak i dla sponsorów (budżetowych i pozabudżetowych), którzy oczekują informacji o sposobie wydatkowania środków finansowych.

Rozdział XII

Postanowienia końcowe

§13

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest kontynuacją Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010 – 2020 uchwalonego przez Radę Miejską w Jaworznie w dniu 22 grudnia 2009 r. W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) został poszerzony o działania dotyczące w szczególności ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działań profilaktycznych w tym obszarze. Wprowadzenie Programu pozwoli na intensyfikację działań na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie w sposób systemowy. Praca zespołu interdyscyplinarnego umożliwi sprawny przepływ informacji pomiędzy jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy. Ofiary przemocy w rodzinie korzystające z pomocy uzyskają łatwiejszy dostęp do informacji na temat form udzielanej pomocy. Regularne monitorowanie Programu pozwoli na sprawdzenie jakości działań członków Programu oraz wskaże nowe kierunki pracy.

Program to dokument otwarty i „elastyczny”. Może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanyymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.